

Daszkiewicz-Kuthan, Maria

Stulecie urodzin Feliksa Jasińskiego

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 2/1, 197-198

1957

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

World, Londyn 1923. Podczas tego lotu Blake wykonał szereg zdjęć lotniczych kamerą Prószyńskiego, o czym często w książce wspomina.

Z filmowych opracowań historycznych udało się odnaleźć na terenie Londynu dwie książki, w których opisano wynalazki Prószyńskiego: F. A. Talbota *Moving Pictures*, Londyn 1912, oraz R. B. Festera *Hopwood's Living Pictures*, Londyn 1915.

Korespondenci naukowci pp. Elizabeth i Bernard Orna oraz p. John Minchinton rozpoczęli na terenie W. Brytanii poszukiwania materiałów źródłowych także do działalności innych polskich wynalazców lub twórców filmowych — Jana Szczepanika, Władysława Starewicza, Karola Juliusza Draca.

John Minchinton odszukał dotychczas brytyjskie patenty Jana Szczepanika z następujących lat: 1902 Photographs, 1903 Photographic pictures and Camera Apparatus, 1907 Colour Photography, Colorimetres, 1913 Films, 1920 Cinematography, dwa patenty, 1925 Moving Picture Apparatus oraz nadesłał fotokopię głównego patentu (nr 9449) kamery „chromograf“ do zdjęć trójbarwowych za jedną ekspozycją, wynalazku Karola Juliusza Draca dokonanego w 1905 r.

Należy sądzić, że dalsza współpraca naukowa z wymienionymi osobami na terenie Anglii przyniesie nowe korzyści dla prac badawczych nad historią polskiej techniki filmowej.

W sierpniu 1956 r. p. Bernard Orna odwiedził Polskę. Jego kilkudniowy pobyt w naszym kraju i spotkanie z członkami Zespołu Historii Polskiej Techniki Filmowej w Łodzi w dniu 18 sierpnia pozwoliło na bezpośrednią wymianę zdań oraz uzgodnienie dalszej współpracy naukowej i techniki zbierania materiałów.

W. J.

STULECIE URODZIN FELIKSA JASIŃSKIEGO

W dniu 24 września 1956 r. odbył się zorganizowany przez Polską Akademię Nauk obchód stulecia urodzin wybitnego uczonego polskiego Feliksa Jasińskiego. W ramach uroczystości złożono wieniec na grobie uczonego na cmentarzu powązkowskim w Warszawie, po czym odbyło się posiedzenie naukowe, na którym doc. Stefan Jasiński (syn uczonego) wygłosił referat *Feliks Jasiński — szkic biograficzny*, a prof. dr Witold Wierzbicki — referat *Wkład Feliksa Jasińskiego do nauki światowej**.

Podjęte też zostały prace nad pierwszym polskim wydaniem dzieł Feliksa Jasińskiego. Wydanie to, obliczone na trzy tomy, obejmie całość prac uczonego, które dotychczas dostępne były w większości jedynie w języku rosyjskim. Redaktorem wydawnictwa, które zaopatrzone będzie w obszerny wstęp i komentarze, został prof. dr Jerzy Mutermilch.

Niejako zapowiedzią tego wydawnictwa jest zeszyt „Archiwum Mechaniki Stosowanej“ (zeszyt 3, tomu VIII) poświęcony Jasińskiemu. Na zeszyt ten

* Por. nr 3/1956 „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki“, s. 479—499.

składają się dwa referaty wygłoszone na jubileuszowym posiedzeniu naukowym oraz nieco skrócony przedruk podstawowej pracy Jasińskiego *Badania nad sztywnością prętów ściskanych*, która ukazała się w r. 1895 niemal jednocześnie po polsku (nakładem redakcji „Przeglądu Technicznego“) i po rosyjsku.

M. D.-K.

PIERWSZE SPOTKANIE ODLEWNIKÓW I ARCHEOLOGÓW

W dniu 24 września 1956 r. odbyło się w Krakowie pierwsze spotkanie odlewników i archeologów poświęcone zagadnieniom dziejów starożytnej metalurgii na ziemiach Polski południowej. Organizatorami spotkania były oddziały Stowarzyszenia Naukowo-technicznego Odlewników Polskich w Krakowie i Nowej Hucie.

Program spotkania przewidywał 1) zwiedzenie Muzeum Archeologicznego w Krakowie połączone z prelekcją dra Stanisława Buratyńskiego: *Krótką historią społeczeństw pierwotnych na ziemiach polskich*, 2) zwiedzenie Stażyci Archeologicznej PAN w Igołomi i Muzeum Terenowego w Igołomi-Zofopolu oraz stanowisk w Nowej Hucie-Pleszowie, 3) obrady, w czasie których dr Stanisław Buratyński wygłosił referat *Tereny Nowej Huty w świetle badań archeologicznych*, a mgr inż. Jerzy Piaskowski referat *Metalurgia żelaza w okresie lateńskim i rzymskim w dorzeczu górnej Wisły w świetle badań metaloznawczych*.

Spotkanie miało na celu nawiązanie współpracy odlewników i archeologów przy badaniach historii metalurgii. Współpraca ta posiada duże znaczenie nie tylko dla jej bezpośredniego przedmiotu, ale również jako ważny argument popierający ogólniejszą zasadę kompleksowych metod prowadzenia prac naukowych nad historią techniki.

Okazuje się bowiem, że rezultaty badań tych dwu na pozór odległych dziedzin wiedzy doskonale się uzupełniają, stwarzając razem coraz pełniejszy obraz rozwoju metalurgii. Archeologia dostarcza uzyskany przy pracach wykopaliskowych materiał rzeczowy w postaci odnalezionych metalowych narzędzi, sprzętów i zbroi oraz urządzeń produkcyjnych. Archeologia określa również okres, z którego znaleziska pochodzą, nie jest jednak w stanie podać technologii wykonania narzędzia czy przedmiotu oraz szczegółów związanych z samym surowcem. Większe szanse rozwiązania powyższych problemów, a szczególnie ostatniego, posiadają metalurdzy posługujący się nowoczesnymi metodami badań metaloznawczych, od analizy chemicznej i strukturalnej począwszy aż do doświadczalnego odtworzenia procesu wytwórczego.

Tego rodzaju badania przeprowadził inż. Piaskowski, przedstawiając ich rezultaty w wygłoszonym w czasie obrad referacie. Badania obejmowały analizę dawnych żużli dymarkowych z okolic Krakowa oraz ustalenie składu chemicznego i twardości zabytków żelaznych, pochodzących z wykopalisk w Wyciąży, Igołomi i Jadownikach Mokrych*. Na podstawie otrzymanych

* Por. również artykuł J. Piaskowskiego *Badania przedmiotów metalowych z grodziska w Zawadzie Lanckorońskiej, pow. Brzesko* w nrze 2/1956 „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki“ (s. 375--389).